

A N D R É G I D E

Falsificatorii de bani Porumbelul

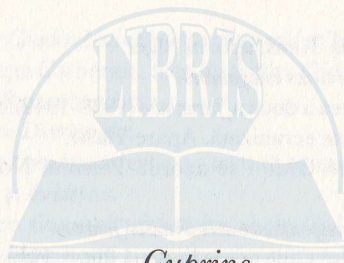

Traducere din limba franceză

MIHAI MURGU

ILEANA CANTUNIARI

Cuprins

FALSIFICATORII DE BANI	5
PORUMBELUL	409
<i>Cuvânt-înainte de CATHERINE GIDE</i>	411
<i>Tabel cronologic</i>	425

COLECȚIA RAO CLASIC

DANTE ALIGHIERI

Infernul

L. FRANK BAUM

Vrăjitorul din Oz

ALBERT CAMUS

Carnete

Fața și reversul. Nunta. Mitul lui Sisif. Omul revoltat. Vara

Primul om

Străinul. Ciurma. Căderea. Exilul și împărăția

AGATHA CHRISTIE

Zece negri mititei

ANTOINE DE SAINT-EXUPERY

Micul prinț

Curierul de Sud. Zbor de noapte. Pământ al oamenilor. Pilot de război

Citadela

F. SCOTT FITZGERALD

Marele Gatsby

HERMANN HESSE

Basme

Cele mai frumoase povestiri

Francisc de Assisi

Gertrud

Jocul cu mărgelile de sticlă

*Knulp * Demian*

Lupul de stepă

Narcis și Gură de Aur

Siddhartha. Călătorie spre Soare-Răsare

JAMES JOYCE

Hanul lui Finn

FRANZ KAFKA

Procesul

Paris

I

Parcă se aud pași pe coridor, își spuse Bernard. Înălță capul și își încordă auzul. Dar nu: tatăl și fratele său aveau treabă la Palatul de Justiție; mama era într-o vizită; sora, la un concert; iar mezinul, micuțul Caloub, în fiecare zi, după ce termina școala, se ducea într-un pension. Bernard Profitendieu rămăsese acasă, ca să tocească pentru bacalaureat; nu mai avea înaintea lui decât trei săptămâni. Familia îi respecta singurătatea; diavolul, nu. Deși Bernard își scosese vesta, se sufoca de căldură. Fruntea-i era transpirată. O picătură de sudoare i se prelinse de-a lungul nasului și căzu pe scrisoarea ce-o ținea în mână:

— Seamănă cu o lacrimă, gândi el. Dar mai bine să asuzi decât să plângi.

Da, data vorbea de la sine. Nu încăpea nicio îndoială: într-adevăr, despre el, Bernard, era vorba. Scrisoarea îi era adresată mamei sale; o scrisoare de dragoste, veche de șaptesprezece ani; nesemnată.

— Ce înseamnă această inițială? Un V care poate să fie la fel de bine un N... S-ar cădea oare s-o întreb pe mama?... Să avem încredere în bunul ei gust. Am toată libertatea

să-mi închipui că a fost un prinț. Și ce-aș câștiga aflând că sunt fiul unui mârlan oarecare? Neștiind cine ți-e tată, nici nu-ți mai e teamă că ai putea să-i semeni. Orice investigație obligă. Din descoperirea noastră să nu reținem decât că ne-am ușurat de-o povară. Să nu mai insistăm. Pentru astăzi ajunge.

Bernard împături scrisoarea. Avea același format, ca și celelalte douăsprezece din pachet. Erau legate cu o panglică roz, pe care el nu-și dădu osteneala s-o dezlege; o făcu să alunece la loc așa cum fusese înainte, ca o banderolă în jurul teancului. Puse pachetul în caseta din care îl scosese, și caseta în sertarul consolei. Sertarul nu era deschis; își dezvăluise secretul pe sus. Bernard fixă la locul lor lamelele desfăcute ale capacului de lemn, pe care avea să-l acopere cu o placă grea de onix. Încet și cu precauție o lăsă în jos, puse deasupra două candelabre de cristal și greoaia pendulă pe care, din simplu amuzament, tocmai o reparase.

Pendula sună de patru ori. O potrivise exact.

– Domnul judecător de instrucție și domnul avocat, fiul lui, nu se vor întoarce înainte de șase. Am tot timpul. Și e necesar ca domnul judecător, când va veni acasă, să găsească pe birou frumoasa scrisoare, în care îi voi notifica plecarea mea. Dar înainte de a o scrie, simt o teribilă nevoie de a-mi limpezi puțin gândurile; și să-l caut pe scumpul meu Olivier, ca să mă asigur, fie și provizoriu, de un coteț. Oh, prietene, pentru mine a sosit timpul să-ți pun bunăvoința la încercare, iar pentru tine să-mi arăți cât valorezi. Frumos în prietenia noastră a fost faptul că, până acum, nu ne-am servit niciodată unul de celălalt. Ei! dar un serviciu care te amuză când îl oferi nu poate fi sâcâitor când îl ceri. Problema e doar că Olivier nu va fi singur.

Atâta pagubă, dar o să reușesc eu să-l iau la o parte. Vreau să-l înspăimânt cu calmul meu. Căci mai ales în situațiile extraordinare mă simt cel mai în largul meu.

Strada T..., unde Bernard Profitendieu locuise până în ziua aceea, se află în imediata apropiere a parcului Luxembourg. Acolo, pe vasta alee de lângă fântâna Médicis, obișnuiau să se întâlnească în fiecare miercuri, între patru și șase, câțiva colegi de-ai lui. Se discuta artă, filozofie, sport, politică și literatură. Bernard mergea foarte repede; dar, trecând de poarta parcului, îl zări pe Olivier și încetini pasul.

Adunarea din ziua aceea era mai numeroasă decât de obicei; datorită timpului frumos, fără îndoială. Veniseră și unii pe care Bernard încă nu-i cunoștea. Fiecare dintre acești tineri, de îndată ce ajungea în fața celorlalți, intra în pielea unui personaj ticluit și își pierdea aproape cu desăvârșire naturalețea.

Olivier roși văzându-l pe Bernard că se apropie și, părăsind-o destul de brusc pe o tânără cu care stătea de vorbă, plecă într-altă parte. Bernard era prietenul lui cel mai intim și de aceea Olivier avea grijă să nu lase impresia că l-ar căuta cu tot dinadinsul; uneori, se prefăcea chiar că nu-l vede.

Înainte de a ajunge lângă el, Bernard trebui să înfrunte mai multe grupuri și, cum el însuși se prefăcea că nu-l caută pe Olivier, zăbovea din loc în loc.

Patru colegi de-ai săi îl înconjurau pe un bărbos cu ochelari, mult mai în vârstă decât ei și care ținea în mână o carte. Era Dhurmer.

– Ce vrei, spunea el adresându-se în special unuia, dar vădit încântat că e ascultat de toți. Am ajuns până la pagina treizeci, fără să găsesc o singură culoare, un

singur cuvânt care să picteze. Vorbește de o femeie și nu știu nici măcar dacă rochia ei era roșie sau albastră. Or, când nu există culori, eu pur și simplu nu văd nimic. Și din nevoia de a exagera, cu atât mai mult cu cât se simțea mai puțin luat în serios, insista: Absolut nimic.

Bernard nu-l mai asculta pe cel care vorbea; socotea că e necuviincios să plece de lângă ei prea repede, dar trăgea cu urechea la alții care se certau în spatele lui și cărora li se alăturase Olivier, după ce o părăsise pe tânăra cu care discuta; unul dintre aceștia, așezat pe o bancă, citea *L'Action Française*.

Cât de grav pare Olivier Molinier în comparație cu ceilalți! Deși e unul dintre cei mai tineri. Figura sa aproape copilărească și privirea îi dezvăluie precocitatea gândirii. Roșește foarte ușor. E delicat. Și zadarnic se arată afabil cu toți, căci nu știu ce reticență secretă, ce sfială îi ține pe camarazii săi la distanță. Suferă din cauza asta. Dacă n-ar fi Bernard, ar suferi și mai mult.

Molinier se oprise câte o clipă, așa cum face Bernard acum, în fiecare grup; din complezență, dar nimic din ce aude nu-l interesează.

Se aplecă peste umărul celui care citea. Bernard, fără să se întoarcă, îl auzi spunând:

– Nu e bine pentru tine să citești ziarele; văd că ți se urcă sângele la cap.

Și celălalt replică acru:

– Și tu, de îndată ce se vorbește de Maurras, te înverzești.

Apoi un al treilea, pe un ton zeflemitor, întreabă:

– Articolele lui Maurras te amuză?

Și primul răspunse:

– Mă adorm; dar consider că are dreptate.

Apoi un al patrulea, a cărui voce Bernard n-o recunosc:

– Tu crezi că tot ce nu-i plictisitor e lipsit de profunzime.

Primul ripostează:

– Iar tu crezi că e destul să fii dobitoc pentru a fi și amuzant!

– Vino, spuse încet Bernard, apucându-l brusc pe Olivier de braț. Îl trase câțiva pași mai încolo: Răspunde-mi repede; sunt grăbit. E adevărat ce mi-ai spus, că nu dormi la același etaj cu părinții tăi?

– Ți-am arătat ușa camerei mele; dă direct pe scară, cu câteva trepte mai jos de apartamentul nostru.

– Îmi spuneai că și fratele tău doarme cu tine, nu?

– Da, Georges.

– Numai voi doi, singuri?

– Da.

– Și micuțul știe să-și țină gura?

– Da, dacă e nevoie. Dar de ce?

– Ascultă, eu am plecat de-acasă; sau, în orice caz, voi pleca în seara asta. Nu știu încă unde o să mă duc. Mă poți primi la tine pentru o noapte?

Olivier deveni foarte palid. Era atât de emoționat, încât nici nu se putea uita la Bernard:

– Da, spuse, dar să nu vii înainte de unsprezece. Mama coboară în fiecare seară, ca să ne spună noapte bună și să ne încuie ușa cu cheia.

– Și-atunci, cum facem?

Olivier zâmbi:

– Am și eu o cheie. O să bați încet, ca să nu-l trezești pe Georges dacă doarme.

– Și portarul mă lasă să trec?

– O să-l anunț. Oho, sunt în relații foarte bune cu el! De altminteri, chiar el mi-a dat cealaltă cheie. Pe curând!

Se despărțiră fără să-și dea mâna. Și în timp ce Bernard pleca gândindu-se la scrisoarea pe care voia s-o scrie, iar magistratul urma s-o găsească pe birou, când se va fi întors acasă, Olivier, care nu dorea să fie văzut că stă de vorbă numai cu Bernard, se duse la Lucien Bercail, pe care ceilalți nu prea îl băgau în seamă. Lui Olivier i-ar plăcea mult, dacă nu l-ar prefera pe Bernard. Pe cât este Bernard de întreprinzător, pe atât e Lucien de timid. Se simte că e slab; pare că nici nu există decât prin inimă și prin inteligență. Rar îndrăznește să facă el primul pas, dar nu mai poate de bucurie de îndată ce-l vede pe Olivier apropiindu-se. Toată lumea bănuiește că Lucien scrie versuri; totuși, după câte îmi dau seama, numai lui Olivier i-a dezvăluit Lucien proiectele sale. Se retraseră amândoi spre capătul terasei.

– Aș vrea, spunea Lucien, să povestesc nu istoria unui personaj, ci a unui loc – uite, de exemplu, istoria unei alei dintr-un parc, așa cum e asta, să povestesc ce se petrece aici – de dimineața până seara. Sosesec, în primul rând, bonele cu copiii, doicile înzorzonate cu panglici... Nu, nu... mai întâi, oamenii aceia cenușii, fără sex și fără vârstă, care mătură aleea, udă iarba, răsadesc florile, în sfârșit, pregătesc scena și decorul înainte de a se deschide porțile, înțelegi? Apoi, intrarea doicilor. Copiii se joacă în nisip, se ciondănesc; bonele le ard câte o palmă. Pe urmă vin școlarii din clasele mici – apoi muncitoarele. Mai sunt și oameni săraci care vin să mănânce pe câte-o bancă. Mai târziu, tineri care și-au dat întâlnire; alții care se evită sau cei care se izolează, visătorii. Apoi mulțimea, în momentul când începe muzica și se închid magazinele. Elevi, ca în clipa asta. Seara, îndrăgostiți care se sărută sau alții care se

despart plângând. În sfârșit, când se lasă noaptea, un cuplu de bătrâni... Și, dintr-o dată, un răpăit de tobă: ora închiderii. Toată lumea iese. Piesa s-a terminat. Înțelegi: ceva ce ți-ar da impresia că totul și toate s-au sfârșit, impresia morții... dar fără să se vorbească de moarte, bineînțeles.

– Da, văd foarte bine scena, spuse Olivier, care se gândea la Bernard și nu ascultase un cuvânt.

– Și asta încă nu e totul, nu e totul! reluă Lucien, cu ardoare. Aș vrea, într-un fel de epilog, să arăt aceeași alee, noaptea, după ce toată lumea a plecat, pustie, mult mai frumoasă decât ziua; iar marea tăcere amplifică toate zgomotele naturii: zgomotul fântânii, al vântului prin frunze și cântecul unei păsări de noapte. M-am gândit la început că ar putea să se plimbe și niște umbre, poate statui... dar cred că ar fi cam banal; ce părere ai?

– Nu, fără statui, fără statui, protestă distrat Olivier; apoi, remarcând privirea tristă a celui alt: Ei, află, bătrâne, că, dacă reușești, va fi ceva uluitor! strigă el, cu entuziasm.

II

Nu există nicio urmă, în scrisorile lui Poussin, de vreo obligație pe care el și-ar fi asumat-o față de părinții săi. Mai pe urmă, n-a lăsat niciodată să se vadă regretul că s-a îndepărtat de ei. Transplantat de bunăvoie la Roma, a pierdut orice dorință de a se întoarce, ba chiar, parcă, orice amintire.

PAUL DESJARDINS (POUSSIN)

Domnul Profitendieu era grăbit să ajungă acasă și găsea că domnul Molinier, colegul său care-l însoțea de-a lungul bulevardului Saint-Germain, mergea foarte